

ALLMÄNNA RÅD 96:2

Rätten till fälld älg och fallvilt av älg

NATURVÅRDSVERKET

Beställningsadress:
Naturvårdsverket
106 48 Stockholm
Tel 08-698 10 00
Fax 08-698 15 15
E-post kundtjanst@environ.se
Internet hemsida <http://www.environ.se>

ISBN 91-620-0092-6
ISSN 0282-7271
© Naturvårdsverket 1993
Omslagsfoto: Per Åke Dahlberg/Tiofoto
Grafisk form: Ord och Bildmakarna AB
Tryck: Norstedts Tryckeri, Stockholm 1996
Upplaga: 1000 ex.

Förord

Dessa allmänna råd är avsedda att förtydliga vissa bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). De riktar sig främst till den som har att handlägga och besluta i dessa frågor.

Det bör observeras att oavsett vad som sägs i dessa råd gäller jaktlagstiftningens ansvarsbestämmelser, t.ex. om förverkande.

Påskjuten och skadad älg tillfaller i första hand jakträttshavaren på den mark där djuret fälls eller påträffas som fallvilt. Om denne inte kan tillgodogöra sig djuret, t.ex. på grund av att hans tilldelning är fylld, skall det i allmänhet omhändertas av det jaktlag som skjutit på det. Anträffas djuret efter jakttidens utgång tillfaller det i regel staten.

Den som tillgodogör sig älgen skall avräkna den från sin licens-tilldelning och betala älgavgift. Sådan avgift utgår i regel inte om älgen tillfaller staten.

Anmälan av fälld älg och inbetalning av älgavgift ombesörjes av den som ansvarar för registreringen av området eller den som tillgodogjort sig älgen.

Naturvårdsverket hemställer att länsstyrelserna på lämpligt sätt låter kontrollera att anmälan inkommer från de olika älgjaksområdena om antalet fällda älgar m.m. och att älgavgift inbetalas på föreskrivet sätt.

Verket anser vidare att länsstyrelserna bör medverka till att sprida information om det från djurskyddssynpunkt synnerligen angelägna att i de fall kalvförande älgko skall fällas detta inte sker förrän kalven eller kalvarna först blivit fällda. Informationen bör riktas till jakträttshavare på registrerade älgjaksområden i de villkor som gäller för licensen.

För kronhjort gäller i tillämpliga delar samma regler som för älg.

Beslut om utgivning av dessa Allmänna råd har tagits av generaldirektören den 2 oktober 1995.

Stockholm i maj 1996
Naturvårdsverket

Innehåll

Förord	2
Inledning	7
Skyldighet att anmäla jaktresultat efter avslutad älgjakt	9
Algavgift m.m.	10
Situationer då tveksamhet kan uppstå om vem som skall tilldelas en älg som påskjutits och skadats och avräkna den från licenstilldelning	11
1. Älgen har förflyttat sig från ett registrerat jaktområde till ett annat	11
2. Älgen har förflyttat sig från ett registrerat jaktområde till oregistrerat kalvjaktsområde	12
3. Älgen har förflyttat sig från oregistrerat kalvområde	12
4. Älgen har förflyttat sig från okänd plats till jaktområde	12
5. Påskjuten och skadad älg som påträffas under uppehåll i jakttiden	13
6. Påskjuten och skadad älg som påträffas sedan jakttiden för vuxen älg upp hört	13
7. Överskjutning	13
8. Illegalt fälld älg	14
9. Älg som skadats av annan orsak än påskjutning	14
10. Älg som är otjänlig som människoföda; avräkning och algavgift	15
11. Påskjuten älg som inte anträffats vid eftersök	16

Inledning

NATURVÅRDSVERKET HAR MED STÖD AV 34 och 38 §§ jaktförordningen (1987:905) utfärdat föreskrifter om hur man skall förfara med älg som påträffats död eller dödats under fredningstid. Dessa föreskrifter har införts i jaktkungörelsen (SNFS 1994:3 NV:58). Föreliggande allmänna råd behandlar hur man förfar med älg som efter påskjutning i samband med jakt förflyttat sig mellan flera jaktområden och därefter påträffats dött eller avlivats av djurvänlighetsskäl. Råden är tillämpliga under såväl frednings- som jakttid. Råden behandlar också hur och i vad mån sådan påträffad älg avräknas från jaktlagets tilldelning.

Vidare redogörs för författningsregler vad gäller skyldighet att anmäla jaktresultat och betala älgavgift m.m.

Om älgjaktsområden finns stadgat i 33 § jaktlagen (1987:259), i 3§ och i bilaga 2 jaktförordningen (JF). Kännedom om de olika typerna av älgjaktsområden är nödvändig för förståelsen av dessa allmänna råd:

Älgskötselområde

Ett område som i huvudsak har en egen älgstam som bedöms kunna tåla en årlig avskjutning om ca 25 älgar. Älgskötselområde skall ha en skötselplan. Inom älgskötselområdet får jakt ske utan licens.

Licensområde

Ett område som registrerats av länsstyrelsen där jakt efter älg får ske endast efter licens som länsstyrelsen utfärdat.

A-område: Ett licensområde av sådan storlek att det medger avskjutning av minst en vuxen älg per år.

B-område: Ett licensområde som inte uppfyller kraven för att kunna registreras som A-område får registreras som B-område om det finns särskilda skäl. Jakten på B-område får dock pågå högst 5 dagar.

En-kalvsområde, s.k. E-område: Ett licensområde om minst 20 hektar sammanhängande areal. Ett område som inte uppfyller kraven på A- eller B- områden (d.v.s. området lämpar sig inte för avskjutning av en vuxen älg per år resp.; särskilda skäl saknas för registrering av B-område) kan registreras som ett E-område. Inom en-kalvsområdet får en kalv om året jagas under ordinarie jakttid.

Oregistrerat kalvjaktsområde: Ett område där man bara skall jaga älgkalv under kort tid behöver inte registreras. Antalet kalvar som får skjutas är inte begränsat men jakten får pågå högst 5 dagar. Området skall vara beläget utanför detaljplanelagt område på en plats där skottlossningstillstånd inte krävs.

Skyldighet att anmäla jaktresultat efter avslutad älgjakt

I 3 C OCH 3 D §§ JF STADGAS ATT jakträttshavaren skall anmäla resultat av jakt eller om han annars i egenskap av jakträttshavare har tillgodogjort sig fälld älg. För registrerade områden skall resultatet anmälas även om man inte har fällt någon älg.

Anmälan skall ske inom två veckor efter jakttidens slut. Om man med stöd av särskilt tillstånd tillgodogjort sig ett djur under annan tid än jakttid skall anmälan ske inom två veckor från det att älgen fälldes .

I anmälan skall anges var och när älgen fälldes, dess kön och om den var en årskalv.

Älgavgift m.m.

ENLIGT 52 B § JF SKALL ÄLGAVGIFT erläggas av den jakträttshavare som har fällt eller låtit fälla en vuxen älg eller som annars har tillgodogjort sig älgen. Den samlade älgavgiften skall betalas in till länsstyrelsen i samband med att jaktresultatet anmäls senast två veckor efter jaktidens slut.

Någon älgavgift behöver inte betalas om älgen tillfaller staten, såvida inte detta beror på att någon förseelse mot jaktlagstiftningen har begåtts. Älgavgift behöver inte erläggas för påskjuten älg som inte anträffas, och inte heller om älgen visar sig vara till mer än hälften otjänlig som människoföda (se sid. 15).

Situationer då tveksamhet kan uppstå

om vem som skall tilldelas en älg som påskjutits och
skadats och avräkna den från licenstilldelning

SOM TUMREGEL I DE OLIKA SITUATIONERNA kan sägas gälla att en påskjuten och skadad älg tillfaller jakträttshavaren på det jaktområde där älgen påträffats. Den som tilldelats en sådan älg skall avräkna den från sin licenstilldelning.

(För enkelhetens skull benämns i dessa råd det jaktområde där älgen påskjutits och skadats för X och det område där den påträffats för Y.)

1. Älgen har förflyttat sig från ett registrerat jaktområde till ett annat

Om en älg har blivit påskjuten och skadad inom ett registrerat jaktområde (X) men har fallit eller fällts på ett annat registrerat licensområde eller älgskötselområde (Y) tillfaller den i första hand jakträttshavaren på det område där den fallit (Y).

En förutsättning för att jakträttshavaren på Y skall kunna få älgen är dock att jakttiden för älg pågår inom området Y och att tilldelningen där inte är förbrukad. En annan förutsättning är att han vill ta emot älgen. Han har nämligen rätt att själv avgöra det. Om inte dessa förutsättningar är uppfyllda tillfaller älgen jakträttshavaren på X om inte jakttiden på X har utgått under tiden. Denne är därvid skyldig att ta hand om älgen i vilket tillstånd den än befinner sig och måste avräkna den från sin tilldelning.

På en-kalvsområden gäller dessa regler endast för fälld kalv. Om vuxen älg påskjutits tillfaller den således jakträttshavaren på X.

Om en påskjuten älg anträffas eller fälls av djurvänlighetsskäl först när jakttiden på både X och Y är över skall älgen tillfalla staten. Anmälan skall då göras till berörd polismyndighet, vilket bör ske skyndsamt.

2. Älgen har förflyttat sig från ett registrerat jaktområde till oregistrerat kalvjaktsområde

En älgkalv som påskjutits och skadats inom registrerat licens- eller älgskötselområde (X) men som fallit eller fällts inom ett oregistrerat kalvjaktsområde (Y) tillfaller jakträttshavaren på Y under förutsättning att jakttid pågår inom Y. (X behöver då inte avräkna kalven från sin tilldelning).

Om det är fråga om ett vuxet djur eller om det inte pågår jakttid inom kalvjaktsområdet Y tillfaller älgen X som då är skyldig att ta hand om den och avräkna den från sin tilldelning. Detsamma gäller om jakträttshavaren på Y inte vill tillgodogöra sig djuret.

Om älgen anträffas eller fälls när jakttiden på både X och Y är över skall den tillfalla staten. Se ovan under 1.

3. Älgen har förflyttat sig från oregistrerat kalvområde

En älgkalv som påskjutits och skadats inom oregistrerat kalvjaktsområde (X) men som fallit eller fällts inom ett registrerat licens- eller älgskötselområde (Y) tillfaller jakträttshavaren på Y under förutsättning att jakttid pågår inom Y och att tilldelningen på Y inte är förbrukad (X behöver då inte avräkna kalven från sin tilldelning). Annars tillfaller kalven X eller, om jakttiden är över även på X, staten. Se sid. 11 under 1.

Kalven tillfaller Y om detta är annat oregistrerat kalvområde och jakttiden pågår. I övrigt enligt ovan.

4. Älgen har förflyttat sig från okänd plats till jaktområde

Om en älg anträffas eller fälls inom ett licens- eller älgskötselområde och man inte kan få fram uppgifter om var den har påskjutits eller skadats får

jakträttshavaren behålla den på samma villkor som gäller för Y ovan under 1. Detsamma gäller inom ett enkalvsområde eller ett oregistrerat kalvjaktsområde om det fällda djuret är en kalv och jakträttshavaren i övrigt har rätt att tillgodogöra sig kalven.

Om jakträttshavaren inte vill eller får tillgodogöra sig älgen tillfaller den staten varvid jakträttshavaren skyndsamt bör polisanmäla detta.

5. Påskjuten och skadad älg som påträffas under uppehåll i jakttiden

Länsstyrelsen kan besluta om förbud mot jakt under t.ex. helger och dagar i anslutning därtill trots att det råder jakttid. Har en älg påskjutits i ett registrerat älgjaktsområde under en dag då jakt varit tillåten men anträffats först under en sådan förbudsdag tillfaller älgen jakträttshavaren. Älgen skall anmälas och avräknas från hans tilldelning i vanlig ordning.

6. Påskjuten och skadad älg som påträffas sedan jakttiden för vuxen älg upphört

Om en älg påskjutits och skadats under tillåten jakttid men anträffas eller fälls först då endast jakt efter kalv är tillåten får jakträttshavaren behålla den på samma villkor som gäller under 1, sid 11, utan hinder av att jakttiden för vuxna djur upphört. Detta innebär t.ex. att om älgen anträffas på annat jaktområde (Y) tillfaller den i första hand jakträttshavaren där. Om denne har förbrukat sin tilldelning eller inte vill tillgodogöra sig älgen tillfaller den jakträttshavaren på det område där älgen påskjutits och skadats (X). Även i detta fall skall älgen avräknas tilldelningen för det jaktlag som tillgodogjort sig djuret. Anmälan skall ske och avgift för vuxen älg inbetalas.

7. Överskjutning

Om fler älgar fällts än vad som följer av licensen (överskjutning) skall en särskild avgift betalas till länsstyrelsen utöver den ordinarie avgiften för fälld vuxen älg (52 c § JF). Den särskilda avgiften uppgår till 7 000 kr för

en vuxen älg och 3 000 kr för en kalv. Om sådan avgift erlagts får älgen behållas av jakträttshavaren under förutsättning att det inte finns omständigheter som ger anledning till misstanke om brott. Om man konstaterar att brott har begåtts skall djuret eller dess värde förklaras förverkat. Då skall heller inte någon avgift betalas. Man kan också få slippa avgiften om det är uppenbart oskäligt att kräva ut en sådan. Däremot kan man inte bli befriad från avgiften genom att frivilligt avstå från älgen.

Anmälan om överskjutning sker till närmaste polismyndighet. Det bör ske omedelbart. Polisen skall utreda eventuellt brott och underrätta länsstyrelsen, som fattar beslut om den särskilda avgiften. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Observera! Vid en överskjutning av vuxen älg under differentierad jakttid, då endast kalv är tillåten, tillfaller älgen staten.

8. Illegalt fälld älg

Om någon annan än jakträttshavaren eller hans folk fällt en älg i strid mot gällande regler och på den senares registrerade jaktområde ("tjuvjakt") får jakträttshavaren behålla älgen under förutsättning att jakttid pågår på området och att tilldelningen på området inte är förbrukad. Annars tillfaller älgen staten.

Detsamma gäller om en illegalt fälld älgkalv anträffas på ett oregistrerat kalvområde. En vuxen älg skall dock alltid tillfalla staten.

Om jakträttshavaren själv eller hans folk fällt eller påskjutit älg i strid mot gällande bestämmelser skall älgen alltid avräknas från tilldelningen trots att den skall tillfalla staten.

Observera också att när jaktbrott har begåtts kan älgen tas i beslag eller förklaras förverkad enligt 47 § JL.

9. Älg som skadats av annan orsak än påskjutning

I 34 § JF stadgas att om en älg har skadats av någon annan orsak än påskjutning (t.ex. genom en trafikolycka) och påträffas död eller avlivas (av djurvänlighetsskäl) under fredningstid tillfaller den jakträttshavaren.

Samma regel tillämpas även under jakttid och gäller även moderlös kalv som avlivats efter beslut av polismyndigheten. Sådana älgar avräknas inte från områdets tilldelning och någon älgavgift utgår inte. Anmälan skall dock göras i föreskriven ordning till berörd polismyndighet. Den som avlivar en skadad älg är skyldig att kunna motivera att avlivningen var befogad. Samråd med polismyndigheten bör ske innan avlivningen om det är möjligt med hänsyn till djurvänlighetsskäl.

10. Älg som är otjänlig som människoföda; avräkning och älgavgift

Om en älg som fälls under tillåten jakttid eller anträffas som fallvilt visar sig vara till mer än hälften otjänlig som människoföda på grund av sjukdom eller tidigare skottskada eller av annan orsak sker inte någon avräkning från tilldelningen och älgen beläggs heller inte med älgavgift. Älgen skall dock anmälas till länsstyrelsen på vanligt sätt och veterinär skall då intyga otjänligheten. Om man inte kan genomföra veterinärbesiktning får intyget utfärdas av polisman. Det kan också bli aktuellt med nedsättning av älgavgiften om den otjänliga delen inte är tillräckligt stor för full befrielse. Länsstyrelsen prövar dessa frågor och till ansökan om befrielse skall intyget om älgens otjänlighet som människoföda bifogas. Intyget bekostas av den som fällt eller låtit fälla älgen.

Har skadan åstadkommits av jakträttshavaren själv eller hans folk ges dock ingen befrielse, t.ex. om skadorna på köttet uppstått i samband med att älgen fälldes eller på grund av felaktigt tillvaratagande. I sådant fall blir det heller ingen befrielse från avräkningen vilket innebär att ansvar för överskriden tilldelning kan inträda om man skjutit fler älgar (den otjänliga inräknad) än vad tilldelningen medger.

Om en påskjuten älg anträffats så sent att mer än halva älgen är otjänlig som människoföda sker också befrielse från älgavgiften om det kan styrkas att anmälnings- och eftersöksskyldigheten fullgjorts på tillfredsställande sätt. Däremot avräknas älgen från vederbörandes tilldelning. Ansökan om befrielse från älgavgift skall innehålla en utförlig beskrivning av de åtgärder som vidtagits.

11. Påskjuten älg som inte anträffats vid eftersök

Den som påskjutit och skadat en älg är enligt 28 § JL skyldig att genomföra sådant eftersök som behövs för att kunna spåra upp och avliva djuret. Om älgen inte anträffats trots att eftersök gjorts skall den ändå avräknas från det jaktlags tilldelning som påskjutit älgen. (Avgift skall dock inte betalas.) Endast om det vid eftersöket framkommit att älgen är oskadad behöver inte avräkning ske. Om dock älgen senare faller på ett annat område och avräknas från tilldelningen där behöver den inte avräknas från det förra jaktlagets tilldelning.

ALLMÄNNA RÅD 96:2

Rätten till fälld älg och fallvilt av älg

DESSA ALLMÄNNA RÅD SYFTAR TILL att skapa en enhetlig regeltillämpning för vad som bör gälla om en påskjuten älg fälls eller faller utanför den påskjutandes eget jaktområde. Råden behandlar såväl situationer då älgen påträffas på annans jaktområde som då den inte kunnat påträffas alls.

Råden skall förhoppningsvis verka arbetsbesparande för personal vid polismyndigheter och länsstyrelser.

Det är dessutom av största vikt att råden är kända av jaktledarna.

ISBN 91-620-0092-6

ISSN 0282-7271

NATURVÅRDSVERKET FÖRLAG